

ชื่อโครงการ	การศึกษาประติมากรรมนามธรรมของศิลปินสมัยใหม่ไทย: กรณีศึกษาผลงานประติมากรรมของ ชำเรือง วิเชียรเขตต์ นนทิวรรณ จันทนะพะลิน อินสนธิ วงศ์สาม และเข็มรัตน์ กองสุข ในช่วงปี พ.ศ. 2508 – 2549 A Study of Abstract Sculptures of Thai Modern Artists: A case Study of Chumruang Vichienket, Nonthivatn Chandhanaphalin, Inson Wongsam and Khemrat Gongsuk During the Period of 1965 – 2006.
ชื่อผู้วิจัย	ทักษิณา พิพิชกุล
ระยะเวลาที่ทำวิจัย	5 มกราคม 2553 – 6 กรกฎาคม 2554
ผู้สนับสนุนการวิจัย	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

209237

การศึกษาประติมากรรมนามธรรมของศิลปินสมัยใหม่ไทย: กรณีศึกษาผลงานประติมากรรมของ ชำเรือง วิเชียรเขตต์ นนทิวรรณ จันทนะพะลิน อินสนธิ วงศ์สาม และเข็มรัตน์ กองสุข ในช่วงปี พ.ศ. 2508 – 2549 เป็นการศึกษาแนวคิดและผลงานของประติมากรสมัยใหม่ไทยผู้ซึ่งสร้างสรรค์งานในแนวทางนามธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงบันดาลใจ ที่มา แนวคิด และรูปแบบในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมนามธรรมของกลุ่มศิลปินไทย ศึกษาพัฒนาการทางรูปแบบของประติมากรรมนามธรรมของกลุ่มศิลปินไทยระดับแนวหน้า ศึกษาการส่งต่ออิทธิพลแนวคิดและรูปแบบประติมากรรมนามธรรมของไทยจากศิลปินกระแสหลักสู่เหล่าศิลปินไทยอื่นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและการใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อเก็บข้อมูลภูมิหลังด้านประวัติส่วนตัว การศึกษาและการสร้างสรรค์งาน ประติมากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ศิลปินแห่งชาติและศิลปินชั้นเยี่ยมสาขาทัศนศิลป์ ด้านประติมากรรม จำนวน 4 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลจากเอกสารภาพวาด แบบร่าง 2 มิติ แบบจำลอง 3 มิติ ผลงานประติมากรรมและการสัมภาษณ์ศิลปินกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ เพื่อหาความต่อเนื่องทางความคิดและรูปแบบซึ่งส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานของศิลปินแต่ละคน ซึ่งได้ผลดังนี้

1. ประติมากรกรณีศึกษาทั้ง 4 ท่าน สร้างสรรค์งานแบบนามธรรมด้วยความนิยมชมชอบส่วนตัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวโน้มและแรงผลักดันจากกระแสศิลปะร่วมสมัยที่มีต่องานนามธรรมในขณะนั้น

2. ประติมากรแต่ละท่านใช้วิธีการทางนามธรรมในการสร้างงานประติมากรรม โดยแต่ละท่านมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป

3. ทิศทางของการสร้างสรรค์งานประติมากรรมนามธรรมของประติมากรกรณีศึกษามี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 เป็นการสร้างสรรค์งานนามธรรมแบบใช้รูปทรงบริสุทธิ์ ซึ่งคำนึงถึงความงามและความสอดคล้องกันในแง่ขององค์ประกอบศิลปะ และแนวทางที่ 2 เป็นการผสมผสานศิลปะนามธรรมตามแนวคิดของตะวันตกซึ่งเน้นในเรื่องคุณค่าของสื่อทางประติมากรรมเข้ากับการสร้างสรรค์งานศิลปะจากรากฐานแบบไทยอันเป็นศิลปะในเชิงของการใช้รูปทรงเพื่อเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมาย

4. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานของศิลปินกรณีศึกษา 3 ท่าน คือ ชำเรือง วิเชียรเขตต์ นนทิวรรณ จันทนะผะลิน และเข็มรัตน์ กองสุข มีที่มาจากธรรมชาติ สำหรับอินสนธิ วงศ์สาม ที่เริ่มต้นสร้างสรรค์งานในต่างประเทศได้รับแรงบันดาลใจจากสังคมวัฒนธรรมร่วมสมัยกับตัว อินสนธิ วงศ์สาม เองและธรรมชาติ

5. การใช้วิธีการทางนามธรรมมี 2 แนวทาง คือ (1) นามธรรมเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างและออกแบบรูปทรงใหม่ด้วยการลดทอน เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปทรงใหม่ซึ่งใช้ในการสื่อความหมายถึงความเป็นไปในธรรมชาติหรือการสื่อสารถึงสาระทางพุทธธรรม เช่น การเกิดการเติบโต การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งต่างๆ และการเสื่อมสลาย และ (2) นามธรรมเป็นวิธีการที่ทำให้เข้าถึงคุณสมบัติเฉพาะของวัสดุที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งาน

6. รูปทรง (shape) แบบนามธรรมมี 3 รูปแบบ คือ (1) ประติมากรรมนามธรรมรูปทรงอินทรีย์รูป (organic shapes) (2) ประติมากรรมนามธรรมรูปทรงเรขาคณิต (geometric shapes) และ (3) ประติมากรรมนามธรรมเรขาคณิตผสมรูปทรงอินทรีย์รูป

7. วิธีการออกแบบรูปทรงงานประติมากรรมมี 4 วิธี (1) การลดทอน (2) การบิดรูปทรง (3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์รูปทรงจากรูปทรงเรขาคณิต และ (4) การสังเคราะห์รูปทรงจากวัสดุที่มีอยู่แล้ว

8. ด้านการใช้วัสดุมีการใช้วัสดุแบบประเพณีนิยม จำพวก หิน ไม้ ปูนปลาสเตอร์ และมีการใช้วัสดุไม่ตามแบบประเพณีนิยมซึ่งเป็นวัสดุที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม

9. การส่งต่ออิทธิพลความคิดด้านแนวคิดและรูปแบบของงานประติมากรรมมีการส่งต่ออย่างแพร่หลายให้กับศิลปินรุ่นใหม่ในระดับสถาบันศิลปะต่างๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการรับรู้และความเข้าใจต่อประติมากรรมในรูปแบบนามธรรมทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ แรงบันดาลใจ เทคนิควิธีการและสุนทรียศาสตร์ เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการคิดและสร้างสรรค์ต่อยอดจากประติมากรรมในแนวทางการเรียนการสอนในวิชาประติมากรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย โดยเน้นองค์ความรู้เกี่ยวกับประติมากรรมนามธรรมในประเทศไทย

A study of Abstract Sculptures of Thai Modern Artists: Case of Chumruang Vichienket, Nonthivatn Chandhanaphalin, Inson Wongsam and Khemrat Gongsuk during B.E. 2508-2549 was to study the concepts and the products of Thai Modern Artists. The objectives of the study were to investigate the inspiration, the background, the concepts and form of Thai artists' abstract sculptures; find out development of Thai artists' abstract sculptures; and study the influence of concept and form of Thai artists' abstract sculptures that passed on other groups.

The interview schedule and tape recorder were the instruments of the study, in order to collect the personal data, educational experiences and work procedures. The 4 great national artists in sculpture area were the sample of the study. The document, drawings, 2 dimensional sketches, 3 dimensional objects of sculpture and sample artists interviewing were used as the data analysis. The results of the study were as follows;

1. The 4 case study of sculptors created abstract art as personal preference that associated with contemporary art trend toward the abstraction at the time.

2. Each sculptor used abstract method as a mean to create sculptures but each individual has his own unique purposes.

3. The direction in creating abstract sculptures of 4 case study has 2 directions, the first, was the abstract work that focused on the purity of forms and the second, was the abstract work that integrate notion of western abstract art --the truth to material--with the notion of Thai art --form as symbolic to convey meaning.

4. The inspiration of three artists such as Chumruang Vichienket, Nonthivatn Chandhanaphalin and Khemrat Gongsuk came from nature, but Inson Wongsam who began his abstract sculptures aboard was inspired by nature, western contemporary society and culture.

5. The use of abstract method has 2 ways (1) the reduction of things down to the basis, is a mean to create new shapes and forms. This is to gain new forms that used for conveying the truth in nature and the truth of Buddhism and (2) the abstraction is a way to get to the truth of materials.

6. The abstract shapes have 3 types (1) organic shapes (2) geometric shapes and (3) organic and geometric shapes.

7. The method to design abstract shapes has 4 ways (1) the reduction (2) the distortion (3) the analysis and synthetic of geometric forms and (4) the synthetic of forms from ready-made objects.

209237

8. The use of material has 2 types, the traditional and non-traditional materials. The traditional materials were the stone, wood and plaster. The non-traditional materials are materials that related to the environment.

9. The influence of ideas and forms of sculptures distributing to young artists at institutional level.

The result of the study has signified toward the awareness and the understanding of abstract sculptures concerning the history, technique, and aesthetics. It benefits to people who want to create sculpture in this trend. Furthermore, it benefits to the acquisition of knowledge in sculpture field and history of art in Thailand focusing on the abstract sculpture in Thailand.